

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *L. H. E.*
 Härad: *Torna* Adress:
 (Socken:) *Lunds landsförsamling* Berättat av: *Bygmästare Anders Andersson*
 Uppteckningsår: *1924* Född år *1838* i en församl. utanför *Lund*

Uppteckningen rör	sid.
<i>Bygmästarens olika göromål i församlingen.</i>	<i>1-2.</i>
<i>"Stå spissgås"</i>	<i>2.</i>
<i>Fastlagsgille, - "Stå katten nu tunnare."</i>	<i>2-3.</i>
<i>Namn på dagarna i påskveckan.</i>	<i>3.</i>
<i>Meatsätter på julafton.</i>	<i>4.</i>
<i>Gyötrinn.</i>	<i>4.</i>
<i>"Kagemanna" o. "Kaghwinger" sålde kakor på landsbygden.</i>	<i>4.</i>

Skåne Torna

Lunds Domb. 13

Opps B. H. E.

4802

1

LUNDS UNIVERSITETS

FOLKMINNESARKIV

1899
Anders Andersson
född 1838

I förra dagar fanns väl ingen arbetsteit åtminsto-

-ne icke för en kantteckare på landsbygden, en så kallad bysnickare. Det jag här berättar om, vad en sådan kunde ha att göra i sin församling, gäller bysnickaren Anders Anders-

-son född 1838 i en församling utanför Lund och son till bysnickaren Anders Jönsson född 1799.

Han kunde, som de gamle sade om Annors tjins Annors: "allt vad hans Jem ser, de kan hans növa göra". Han gjorde möbler, tagade vagnar m. m.. Om någon ville ha "pyntat" sina träskor med ett par gula mäs-

-singsgöres eller pudor påspikade med gula nållikar kunde han de. Till julen gick han på sina ställen och slaktade deras grisar och fick som ersättning "stickbiten" (ett stycke omkring där man stack grisen) en kappsa sä (säd) en kanna eller ett par pottor milk (en kanna mjölk tre pottor).

Någ kunde han också hjälpa till med att hugga såden. Det var då regel att han gick först i raden och högg. Det skulle anses som ett slags ära. Vid dödsfall i församlingen gjorde bysnickaren likkistan, ritade sorgebrev, som insamades, och förvassades till minne av den döde. Ibland vid begravningar gick han före begravningsföljet, och vid kyrkojårdsgården böjde han sjunga: "jag går mot döden var jag går o.s.v."

H. H. berättade, att han då han var fjorton år, fick följa med sin far till Dalby och stå spiss-går, det var en vöjtepåg (raktpojke) som hade stämt eld på en gård och han skulle straffas med spö. Genom att åse detta skulle det bli en varning, för att ej göra något ont, när han kom ut i världen.

I Lunds landsförsamling var för 50 år sedan var ett fastlagsgille anordnat

med att så katten ur
Tunnan. På en höjd väster
om Östra Torns by var upp-
rest en ställning. I den
hängde en tunna och
i tunnan låg en flaska
brännvin omsluten med
halv. En anseelig
skara av församlingens
manliga ungdomar ^{kläddat} i
lysande dräkter och
pappersgranulat samt
till häst, red in genom
Lunds stad och åter ut
till nämnda höjd. Därpå
följde tunnan bombarderas
med knölpåkar och gran.
Den av ryttarna som
lyckades splittra tunnan
så att flaskan föll ut,
kallades kung och han
skulle "ha gilled fitt".
Böter såldes den, som vid
något annat tillfälle kallade
honom kung.

Dagarna i påskveckan
kallades

Blå måndag

Vede tisdag

Ask onsdag

Skär torsdag

Lång fredag

Skitta lördag

Granna söndag.

De maträtter som hörde
till julafton voro
"sylt" och "röfoder",
"Luna töror" och "verbenspjäll"
"Ludfisk" och "rosinggröd".
Här några grötriss jag
hört av min gamle far.

"Det är ju i sin ordning,
att jag som skåning,
Nu fyller upp med gröt
min mellesta ranning;
gröten är kokt i gryta,
och icke i skål.

Jag fruktar jag äter,
men än jag täl.

Gröten är kokt i gryta
och ätes med sked,
men om jag åt med slev

fick jag mera med
Denna gröten är kokt
i gryta, och inte i bytta,
Jag ej i skeden mer
än du kan lyfta.

Gröten är kokt i gryta
och inte på disk.

Och smakar rätt bra
sedan man ätit fisk.

En bild, som här till srumm
tider, var att det brukade från
stan komma "kagemanna" och
"kägelvingor" ut på lands-
bygden och sälja kager. Det
blev muntration, då de kommo;
de hade ju alltid nyheter att
berätta, då de gingo från den ena
stuan till den andra med
sina "kagekåra".